

ЛІТУРГІЯ КОХАННЯ
Антологія
української любовної лірики
кінця ХІХ — століття

Упорядкування Івана Лучука
(на основі антології «Оріон золотий»
в упорядкуванні Володимира Лучука)

ТЕРНОПІЛЬ
БОГДАН

Іван Франко

ІЗ ЛІРИЧНОЇ ДРАМИ «ЗІВ'ЯЛЕ ЛИСТЯ»

ПЕРШИЙ ЖМУТОК

II

Не знаю, що мене до тебе тягне,
Чим вчарувала ти мене, що все,
Коли погляну на твоє лице,
Чогось мов щастя й волі серце прагне

І в груді щось метушиться, немов
Давно забута згадка піль зелених,
Весни і цвітів,— молода любов
З обійм виходить гробових, студених.

Себе я чую сильним і свобідним,
Мов той, що вирвався з тюрми на світ;
Таким веселим, щирим і лагідним,
Яким я був за давніх, давніх літ.

І, попри тебе йдучи, я дрижу,
Як перед злою не дрижав судьбою;
В твоє лице тривожно так гляджу,—
Здаєсь, ось-ось би впав перед тобою.

Якби ти слово прорекла мені,
Я б був щасливий, наче цар могучий,
Та в серці щось порвалось би на дні,
З очей би сліз потік полявся рвучий.

Не знаємось, ні брат я твій, ні сват,
І приязнь мусила б нам надокучить,

В житті, мабуть, ніщо нас не сполучить,
Роздільно нам прийдеться і вмирать.

Припадком лиш не раз тебе видаю,
На мене ж, певно, й не зирнула ти;
Та прецінь аж у гріб мені — се знаю —
Лице твоє прийдеться донести.

IV

За що, красавице, я так тебе люблю,
Що серце тріпаєсь в грудях несамовито,
Коли проходиш ти повз мене гордовито?
За що я тужу так, і мучусь, і терплю?

Чи за той гордий хід, за ту красу твою,
За те таємне щось, що тліє полускрито
В очах твоїх і шепче: «Тут сповито
Живую душу в пелену тісну»?

Часом причується, що та душа живая
Квильить, пручається, — тоді глибокий сум
Без твого відома лице твоє вкриває.

Тоді б я душу дав за тебе. Та в ту ж мить
З очей твоїх мигне злий насміх, гордість, глум,
І відвертаюсь я, і біль в душі щемить.

ДРУГИЙ ЖМУТОК

XII

Чого являєшся мені
У сні?
Чого звертаєш ти до мене
Чудові очі ті ясні,
Сумні,
Немов криниці дно студене?
Чому уста твої німі?
Який докір, яке страждання,
Яке несповнене бажання
На них, мов зарево червоне,

Займається і знову тоне
У тьмі?

Чого являєшся мені
У сні?
В житті ти мною згордувала,
Моє ти серце надірвала,
Із нього визвала одні
Оті ридання голосні —
Пісні.
В житті мене ти й знать не знаєш.
Ідеш по вулиці — минаєш,
Вклонюся — навіть не зирнеш
І головою не кивнеш,
Хоч знаєш, знаєш, добре знаєш,
Як я люблю тебе без тьми,
Як мучусь довгими ночами
І як літа вже за літами
Свій біль, свій жаль, свої пісні
У серці здавлюю на дні.

О, ні!
Являйся, зіронько, мені
Хоч в сні!
В житті мені весь вік тужити —
Не жити.
Так най те серце, що в турботі,
Неначе перла у болоті,
Марніє, в'яне, засиха, —
Хоч в сні на вид твій оживає,
Хоч в жалощах живіше грає,
По-людськи вільно віддиха,
І того дива золотого
Зазнає, щастя молодого,
Бажаного, страшного того
Гріха!

XVI

Як не бачу тебе,
Кожда хвиля — тяга безконечна;

Тамара Севернюк

ЯК ДОБРЕ

Журлива доля в жінки-удовиці,
В розлученій, може, ще сумніша,
Хтозна-яка в самотниці вона?!

Шкодують люди першу: мала щастя.
Жаліють другу: має скрушну втіху.
У обидвох ростуть турботи-діти.

Про третю кажуть: — Добре їй. Одна.

Сама собі — цариця і рабиня.
Трава травою їй — усі печалі.
Роки безжурним листям шелестять.

...Як добре, що ніхто не бачить серця.
Як добре, що ніхто його не чує,
Коли йому всміхнеться випадково

Таке кохане, та чуже дитя.

Софія Майданська

* * *

Колись було весело нам,
і спиняли ми вітер попутний,
і мене ти підсаджував легко,
і я червоніла,
затуляючи сміхом коліна.
Колись було тепло мені
у твоєму шаленому серці,
і спокійно я там засинала
під могутні удари хвиль.
Ми вічно голодні були,
як відлучені рано телята,
і невміло шукав ти мене,
і невміло устами торкав,
як сочисту незнану траву.
Нашого щастя
ми жар молодий розгрібали,
і в руках не могли його втримати,
і гарячим обіскали уста.
Ти вдихав мене разом із днем,
разом з димом нічної квітки,
разом з криком досвітніх півнів.
Ти вдихав мене глибоко,
як життя, що минає.

Василь Осадчий

БІЛА-БІЛА КРИЛАТА-КРИЛАТА

Дівка вона
Дівка ще й досі дівка
Біла береза шумить біля хати у неї
Зеленими крилами
Біло в хаті неначе в яечку
Призьбу маже червоною глиною
Яйця складає в макітру глибоку
Найбілішу сорочку одягне
Вікна затулить фіранками білими
Карти потерті розкине
На бубнового туза ворожиться

Перші сільські трактори
На постаментах гранітних
Обелісками стали ровесники
На підніжжях червоні маки
А вона іще й досі дівка
Одиноко стоїть при березі
БІЛА-БІЛА КРИЛАТА-КРИЛАТА

Залицявся аптекар
Учитель якийсь залицявся
Міліціонер приїжджав
Ставив жовтого мотоцикла
Біля берези білої
А вона залишилась дівкою
Вмер і швець уже Пуця
Що шив їй хромові чоботи
І при тому підморгував

Вмер Іван що колов усе дрова
Потому чомусь не вітався
Вмер Іван той Гвіздок
А вона залишилася дівкою
А вона іще ходить у ланку
А вона ще стоїть при березі
А вона самотньо стоїть
БІЛА-БІЛА КРИЛАТА-КРИЛАТА

Микола Бучко

МОЖЕШ МЕНЕ НЕ ЧЕКАТИ

Можеш мене не чекати... бо я приходитиму щоднини.
Так, як до квітки — стеблина, як до годинника йдуть години,
Як джерело невипите — до золотої дзвінкої річки,
Як молодик заспраглий — до молоді хмільної нічки,
Як далина неосяжна — до височіні твого дому,
Як широчінь піднебесна — до стоголосся гучного грому.

Можеш мене не чекати, бо я приходитиму щоднини
Крізь яблуневі гомони і затяжне безголосся травини,
Крізь невтолімі погляди, перестороги холодні й лукаві,
Крізь говоріння заздрісне, радощі ніжні, солодкі, ласкаві,
Крізь нарікання недругів і шепотіння загуслі тумани...

Втіхо моя довірлива, муко моя над усе жадана,
Можеш мене не чекати, не виглядати, не накликати:
Як мені жити без тебе?! Як по духмяній землі ступати?!
Зорям дивитися в очі і розповнілим од світла росам,
Вірним одвіку деревам і посмутнілим терпким покосам?!

Як маю в очі дивитися посивілій так рано мамі,
Татові, що не повернеться, сам уже став стежками?!

Можеш мене не чекати, бо я приходитиму щоднини.
Так, як до квітки — стеблина, як до годинника йдуть години...

«У тьмі облещень і обмов...»	493
«Пригадай! — ми були тут, коли...»	493
«слову важкому як жменя землиці...»	493
«Так неквапно, що встиг я тебе сотворити...»	494
Ірина Мироненко	495
Чаювання	495
Іван Малкович	496
Доля	496
«Дівчинко моя фіалковая...»	496
Місячний кант (Із циклу «Вертепник»)	497
«Яринко левів і каштанів...»	498
Юна моя майбутня дружина	499
«ці беззвучні слова що нашіптую їх десь-таки западають...»	499
Микола Воробйов	500
«Ти не прийшла, бо трапляється дощ...»	500
Тонка одіж	500
Наталка Поклад	501
«Я в багатьох жінках себе шукала...»	501
Антоніна Цвид	502
«А я така! Давно уже не я...»	502
Юрій Андрухович	503
«А це така любовна гра...»	503
Промовляння самотній	503
любовний хід по вулиці радянській	504
Єдиноріг (Із циклу «Середньовічний звіринець»)	505
Ніжність (Із циклу «Кримінальні сонети»)	506
До пані Варвари А.	506
Оксана Забужко	508
«І солод слів...»	508
«Той, хто любить мене...»	508
«А все-таки я Вас любила...»	509
Ексцентричне	510
Світ без любові	510
Післямова	512
Заклинання нелюба	513
Тадей Карабович	514
«я боявся вимовити слово невимовлене...»	514
«я стукав до твоєї обителі...»	514
«хтось вибіг вранці а повернувся ввечері...»	515
«ми були беззахисні а Господь...»	515
Замріяні	515
Зомлілі лежали	515
Віддалені	516

Юрій Гаврилюк	517
«Серед ночі приходиш...»	517
«Хотів я до тебе піти...»	517
«Приваблюєш мене...»	518
«Ти чекала...»	518
«Чи до тіла втікаю твого...»	518
Петро Мідянка	519
Ужгородські кав'ярні	519
Ігор Маленький	520
Цвіте терен.....	520
«...я був терновим пагоном...»	520
«...я осипав терновим цвітом...»	521
«...я одійшов терновим цвітом...»	522
«...я нав'язався тереном...»	523
«...я вистелився тереном...»	525
Аттила Могильний	527
Прелюд	527
Ясний-ясний світанок	527
Лірична химера	528
Оксана Пахльовська	529
«Люблю тебе — як страшно цим словам!...»	529
«Хто б міг подумати, що це така печаль?...»	529
«Отут за мною голос твій тужив...»	530
«Ти знаєш мову птахів і вогню...»	531
«І день мине, і два, і вік...»	531
«Все, як ти скажеш, так буде навіки...»	532
Любов	532
Мирослав Лазарук	534
«Ми сотворили рай з тобою...»	534
«Сині очі нічних мотилів...»	535
«Ружа наполохана зів'яне...»	535
«Ти зацілуєш мене...»	536
Олег Лишега	537
Пісня 55	537
Місяць	537
Степан Сапеляк	539
«якийсь блакитний сон...»	539
«в білих оскоминах...»	539
Пісенька розлуки	540
Микола Рябчук	541
Із циклу «Торішний сніг»	541
«Дитино, дівчинко, я так тебе любив...»	541

Ярослав Довган	542
«А може, ніч — і місяць понад нами...»	542
«прийшли до мене...»	542
«Не від того я помру, що на світі буде війна...»	543
Роман Вархол	544
Східний мотив	544
Кость Москалець	545
«Розмовляти вночі по-слов'янському тихо зітхати...»	545
«люби мене коли уже не любиш...»	545
Кохання	546
Amor fati	546
Вона	547
Юрій Гудзь	548
«Я видавав себе за хіроманта...»	548
«До ніг твоїх я падаю згори...»	548
«Ти пояснювала мені...»	549
«Немов окраєць хліба...»	549
Віктор Неборак	550
Маятник	550
Love story (мелодрама з п'яти сонетів)	551
1. Марення	551
2. Подорож	552
3. Аутодафе	552
4. Злочин	553
5. Покарання	553
Епос про тридцять п'яту хату	554
Марія Шунь	556
«Була навіть любов приручена...»	556
«Вперше...»	556
Воскресіння Купалона	558
Олександр Ірванець	560
Травнева балада	560
Роберт Фолкон Скотт	561
До О. Р.	563
Короткий лист до Олесі (Із циклу «Листи з Олександрії»)	564
Максим Стріха	565
«Моя шалена навісна любове...»	565
Відрадження	565
«о ти не бійся добре я затамив...»	566
«Листи мої до тебе — білі птахи...»	566
Віктор Шило	568
Ранок III	568

Вікторія Стах	569
«Летимо в напівсні з навислілої голої ночі...»	569
«Мідних турок гаряче, розпечене тіло...»	569
«Підігрите червоне вино мало присмак помари...»	570
«Я хочу мати усе, що я маю мати...»	571
«Я так вчасно з дому вийшла...»	572
«Фатальний збіг — і час побіг...»	573
«Плоди екзотичні й химерні створіння із ночі...»	574
Борис Щавурський	575
«Нехай чорніє, наче чорнослив...»	575
Роман Скиба	576
«І прийдеш по першому морозі...»	576
Ярослав Павуляк	577
Любава	577
«Ми не знали, що є прощання...»	577
«Знаю, нічко, знаю...»	578
«Був тихий день. Безвітре літо...»	578
Андрій Охримович	580
«В дощах осінніх скупавши мрію...»	580
«Смуток свій погамую банально — вином...»	580
«Ніч, спалах мороку, зблиск безнадії, ніч...»	581
Любовний етюд	581
Назар Гончар	583
«одна моя знайома...»	583
Ладорозмір	583
Проба	584
«я коханець не палкий а ніжний...»	584
«чи ти бавиш мене чи нудиш...»	584
Присяга на вірність собі во Христі — у жінці	585
Чоловік-Христелюбець	585
Шлягер	586
Василь Махно	587
«Та ніч була вільготна, як верлібр...»	587
Олена Галета	588
«Ти не мій, ти не мій, ти не мій...»	588
«Ізогласа мого волосся...»	588
«Я хочу спати. Будь мені плащем...»	589
«Кораблі наших рук на коралових рифах чекань...»	589
На відстані	590
Ігор Бондар-Терещенко	591
Корсет	591
Для тебе	591

Кіно	592
Степан Процюк	593
«Гарно на святі любові...»	593
Ярина Сенчишин	594
«холод і дощ стали для мене тлом...»	594
Тимофій Гаврилів	595
Carmina burana (Пісні кохання)	595
Пролог	595
Пісня друга	595
Пісня сьома	596
Пісня одинадцята	597
Леся Демська	598
«Ваніль і кава...»	598
«Хтось з нас двох обов'язково...»	598
«Твоє ім'я як щит для мене...»	598
«Цей день зневіряться у світлі...»	599
Мар'яна Савка	600
«Все було б і нічого, якби...»	600
«Я любив її істинно так, як нікого й ніколи...»	600
«Ти захотів загубитися. Так, загубитись...»	601
Весілля	602
«куди ж бо мій любий?»	602
«Що він казав тобі, Анно, припавши губами...»	604
«А долоні ще пахнуть травою, волосся — туманом...»	605
Сергій Жадан	606
«Є певні речі, що завжди в ціні...»	606
«Навіть якби ти покинула ті місця...»	606
Поштове відділення	607
Юрій Острочершенко	608
Зачакловані	608
Роман Садловський	609
Іграшковий бунт	609
«Ніколи вже не бігтимеш...»	609
Прихід	610
Давно	610
Чернетка мого романсу	611
Іван Лучук	612
Дочка Агасфера	612
«Втікав панічно я від тебе...»	612
Математична лінгвістика	613
Je t'aime	614

Запахи пустелі (Із циклу «Пісень пісень»)	614
Юрій Бедрик	615
Заворожений відьмою	615
«Волоока, дияволоока моя!..»	615
Іван Андрусяк	617
«із повітря в повітря зринають твої птахи...»	617
Замовляння з голубами	617
«тонкого сну зникне відображення...»	618
«чого мені далі шукати жінки і вода...»	619
«так вітражі кохаються — колись...»	619
Колискова	620
«Панночко з блакитними очима...»	621
Галина Петросаняк	622
Послання	622
«У цьому місті, де панує море...»	622
Нижче від рівня моря	623
Ростислав Мельників	624
«Острів, звичайно, щось значно серйозніш...»	624
«Розкрай півнеба і дощі пусти...»	624
Юрко Позаяк	626
Кохана (Диптих)	626
«Замиготів сліпотним оком...»	626
«Своїми синіми очима...»	627
«Тридцятилітній Буратіно...»	627
«Ентузіаст вина і жарту...»	628
Люблю	628
Квазіамор	629
Маріанна Кіяновська	630
«Я кохана твоя, я звиваюся, наче змія...»	630
«Ти мій дощ, ти коханець рослин, ти суворий хлопчак...»	630
«Ми нетерплячі неофіти, маріонетки нетерплячі...»	630
«Твої очі змінюють колір, як ніч над морем...»	631
Кохання з Джотто	631
«Ну, що тобі, панно, чого тобі плачеться, га?..»	632
«Я злукавлю з тобою. І піду додому вночі...»	633
Назар Федорак	634
«Між сонцем і під сонцем, там кружляє птах...»	634
«Торкаюсь губами своєї голгофи...»	634
«Сніг не дійшов, недопав, недоліг...»	635
«Пройшовши землею твого тіла...»	635
«Пролітає пекучий сніг...»	636
«Немов тоді, в доісторичнім полі...»	636
«В чіїх серцях любов знаходить сховок...»	637

Галина Крук	638
«Ніжна моя!..»	638
«Вітер знічев'я гортає волосся моє...»	638
«Світ, який ділиш із іншими...»	639
«Ми, Сігісе, мокрі, як змилені коні...»	640
«Нерпа ночі зісковзує з твого плеча і тече...»	640
«Слід твоїх губ на моїм передпліччі...»	641
Ірина Старовойт	642
«Обрис жіночості міниться разом зі мною...»	642
Андрій Бондар	643
«Я — наче мавр, ти — наче мавританка...»	643
«прийми мене мов гейша самурая...»	643
«То не сніг — тільки відблиск...»	644
«Риси твої далекі від симетричності спокою...»	644
Остап Сливинський	645
Вірші на добру погоду	645
1. («Пережито чотири оклики осені...»)	645
2. (герметична осінь)	646
3. (гло і антифон)	646
Спочинок в ногах О	647
«Тепер ми довше і важче засинаємо...»	649
Santo	650
«дозволь мені першим пройти крізь тебе...»	650
Петро Коробчук	652
«Дівчинко! Дівченя! Дівчатко!..»	652
Мирослав Ягода	654
Ти — я	654
Дарка Сироїд	655
«Магнолії самотні пелікани...»	655
Тарас Лучук	656
Наче вода в руці	656
Блакитна жінка	656
Біобібліографія	657